

169529 - خانه‌ای را خریده و پرداخت قیمت آن را به آینده موکول کرده؛ آیا باید زکات پولی که هنوز در اختیار اوست را بدهد؟

سوال

مردی خانه‌ای را به مبلغی خریداری کرده اما پول هنوز در دست خریدار است زیرا فروشنده به دلایلی هنوز از خانه خارج نشده اما قرار است بعداً خانه را تخلیه کند. آن‌ها توافق کرده‌اند که پول در هنگام تحویل خانه پرداخت شود. آیا مشتری باید مبلغ خرید خانه را هنگام پرداخت زکات جزو اموال خود حساب کند یا خیر؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

اگر شخص خانه‌ای را بخرد و شرط بگذارد که پول خانه را تا تخلیه خانه نمی‌دهد این کار بدون هیچ اشکالی جایز است. اما دادن زکات پولی که نزد مشتری مانده برای مشتری واجب است زیرا این مال همچنان در ملکیت اوست و می‌تواند هر طور که می‌خواهد در آن تصرف نماید.

حق فروشنده نیز عین همین مال [یعنی عین همان اسکناس‌ها] نیست بلکه این مبلغ بر گردن مشتری است.

علما یکی از شروط وجوب زکات را استقرار ملکیت (در اختیار داشتن حتمی و کامل) نصاب دانسته‌اند.

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید: «معنی این‌که مستقر باشد این است که ملکیت آن تام (کامل) باشد، یعنی مال در معرض سقوط نباشد، پس اگر در معرض سقوط باشد زکات ندارد.

به عنوان نمونه، اجاره خانه را پیش از پایان مدت (مثلاً پایان یک ماه) مثال زده‌اند زیرا این مال هنوز مستقر نیست؛ زیرا امکانش هست که خانه ویران شود یا اجاره [پیش از پایان ماه] فسخ شود» (الشرح الممتع: ۶ / ۱۷).

اما ملکیت مال در نمونه‌ای که در سؤال شما آمده ملکیت مستقر است، بنابراین زکاتش واجب است.

والله اعلم